

אין עור מליבו
עיר יהוד ומיוחדת

בית שלמה

פרוייקט ה'תשנ"ב כסא' והארץ' הקדם רגלי אי יזה בית אשר תבנו לי יאי יזה מקום מנוחתי"

פרשת שלח
תש"פ
גליון 209
נא לשמור על קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלום ב"ר עזרא מו"ר סבי ר' שלמה דב ב"ר משה זאב מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה דב ר' מנחם יצחק בנימין ב"ר יוסף חיים ר' זאב ב"ר משה חיים
הרה"ק רבי מרדכי מנחם מענדל מווארק ב"ר ישראל יצחק
הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפרט הי"ד ב"ר חיים מצאנז
הרה"ק רבי אהרן מקארלין ב"ר אשר הרה"ק רבי ישכר דוב ב"ר יצחק
הרה"ק רבי מנחם נחום מסקווירא רבי יוסף אירגאס ב"ר עמנואל
הרה"ק רבי צבי הירש ב"ר שלום זעליג
הרה"ק רבי שלמה שפירא ממונקאטש ב"ר אליעזר מלאנצהוט
רבי יחיאל מיכל הי"ד ב"ר אליעזר
הרה"ק רבי ישראל מרדכי ב"ר יוחנן

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע
יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל-MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיְתִירוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" (י"א, ב')

בעולם הזה וכבר תיקן כל מה שהיה מוטל עליו לתקן בחלק שורש נשמתו אמנם הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים ולעבודתם הקב"ה שולח אליו אנשים שיסעו אליו ויסתופפו בצלו לדרוש ממנו את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו ויהיה לו בזה עבודה מחדש לתקן את נשמות בני"ו ולהדריכם בדרך הישר והרצוי לפני ה' יתברך ובוה יוכל להיות לו שיישאר עוד בעולם וזהו ויתורו וכן פעל בתפילתו ונתרפא תיכף וחזר לאיתנו" עכל"ק

כתב בספר נהר שלום "פעם אחת בהיות הרב הקדוש איש האלוקים היהודי מפרשיסחא זצלה"ה אצל רבינו הרב הקדוש איש האלוקים רבן של כל בני הגולה מלובלין זצלה"ה זי"ע נחלה הרב הקדוש היהודי זצלה"ה וכבוד קדושת הרב הקדוש מורנו הרב יהושע אשר זצלה"ה הלך בכל פעם להזכירו לפני רבינו מלובלין זצלה"ה ואמר בפה קודשו שלח לך אנשים ויתורו פירוש שלפעמים כשרואים בשמים על אדם מישראל שכבר גמר עבודתו שהיה לו לעבוד

"וַיִּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהָרְחוֹק וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֹזֵק הוּא הַרְפָּה הַמַּעֲט הוּא אִם רַב" (י"ג, י"ח)

לרמוז כי משה רוצה לבדוק את המצב הרוחני של העמים היושבים בארץ כנען לכן הוא שואל החזק הוא היינו האם הם בבחינת כל דאלים גבר או שמה הרפה היינו שהם מוותרים האחד לשני. המע"ט הוא אם רב, מע"ט ר"ת מעשי"ם טובי"ם דהיינו האם הם עושים מעשים טובים האחד עם השני או שמה 'אם רב' הם רבים האחד עם השני

לרמוז כי משה רוצה לבדוק את המצב הרוחני של העמים היושבים בארץ כנען לכן הוא שואל החזק הוא היינו האם הם בבחינת כל דאלים גבר או שמה הרפה היינו שהם מוותרים האחד לשני. המע"ט הוא אם רב, מע"ט ר"ת מעשי"ם טובי"ם דהיינו האם הם עושים מעשים טובים האחד עם השני או שמה 'אם רב' הם רבים האחד עם השני

"וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאָזְנוֹ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ וְגַם זָבַת חֶלֶב וְדִבְשָׁה הוּא וְזֶה פְרִיָּהּ" (י"ג, כ"ז)

רשי - זבת חלב ודבש הוא. כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו, אין מתקיים בסופו. ידוע כי המרגלים סילפו את האמת היינו שאמנם אמרו אמת אך הם הוסיפו פירוש מוטעה למה שראו וכן עם ישראל לא הלכו עם האמת שאמרו יהושע וכלב ונראה לרמוז בס"ד כי היות והם חטאו באמת הקב"ה הענישם מידה כנגד מידה באמת שכן אמ"ת נוטריקון תשע"ה א"ב מית"ה היינו שבמשך ארבעים שנה כל שנה ביום תשעה באב מתו מאותו הדור עד שכלו כולם אחרי ארבעים שנה

רשי - זבת חלב ודבש הוא. כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו, אין מתקיים בסופו. ידוע כי המרגלים סילפו את האמת היינו שאמנם אמרו אמת אך הם הוסיפו פירוש מוטעה למה שראו וכן עם ישראל לא הלכו עם האמת שאמרו יהושע וכלב ונראה לרמוז בס"ד כי היות והם חטאו באמת הקב"ה הענישם מידה כנגד מידה באמת שכן אמ"ת נוטריקון תשע"ה א"ב מית"ה היינו שבמשך ארבעים שנה כל שנה ביום תשעה באב מתו מאותו הדור עד שכלו כולם אחרי ארבעים שנה

"וַיִּשֶׁם רְאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק" (י"ג, ל"ג)

ניתן לרמוז פסוק זה בס"ד לענין הגאווה שכן אנו מוצאים אנשים שנפלו אחרי שהפכו להיות בעלי גאווה וזה נרמז בפסוק הנפילים היינו הנפילה היא תולדה של מי שמחזיק מעצמו ענק וזהו שנאמר בני הענק ועל זה אומרת הגמרא בערובין (ג', ע"א) "ואם מגיס לבו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגיא" היינו מי שבגאווה ומרגיש שהוא על גובה הבמות סוף נופל לגיא שהוא העמק הנמוך ולכן ארץ ישראל מכונה ארץ כנען לרמוז כי רק מי ששפל ומכניע עצמו זוכה לשכון בארץ הקדושה

ניתן לרמוז פסוק זה בס"ד לענין הגאווה שכן אנו מוצאים אנשים שנפלו אחרי שהפכו להיות בעלי גאווה וזה נרמז בפסוק הנפילים היינו הנפילה היא תולדה של מי שמחזיק מעצמו ענק וזהו שנאמר בני הענק ועל זה אומרת הגמרא בערובין (ג', ע"א) "ואם מגיס לבו הקדוש ברוך הוא משפילו שנאמר ומבמות הגיא" היינו מי שבגאווה ומרגיש שהוא על גובה הבמות סוף נופל לגיא שהוא העמק הנמוך ולכן ארץ ישראל מכונה ארץ כנען לרמוז כי רק מי ששפל ומכניע עצמו זוכה לשכון בארץ הקדושה

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בִגְדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַפָּנֶה פְּתִיל תְּכֵלֶת (ט"ו, ל"ח)

"אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהִיּוֹת לָכֶם לְאֱלֹקִים אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם" (ט"ו, מ')
ציצית ע"י לבישת בגד אשר חייב הוא בציצית וע"י כך מקיים הוא מצוות עשה שציוונו הקב"ה. ועל מצוות ציצית אמר רשב"י (מנחות מ"ג, ע"א) "כל הזריז במצוה זו זוכה ומקבל פני שכינה, כתיב הכא וראיתם אותו וכתיב התם (דברים ו') כי את ה' אלקיך תירא ואותו תעבוד" לאור האמור מתבהרים יפה מאד דבריו של ר' מאיר (שם) תניא היה רבי מאיר אומר גדול עונשו של לכן יותר מעונשו של תכלת משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו לאחד אמר הבא לי חותם של טיט ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט

נשאלת השאלה במה קשורה מצוות ציצית ליציאת מצרים וניתן לתרץ בס"ד כי לו יצויר שעדיין עם ישראל היה נשאר במצרים היה הוא צריך ללבוש בגדי עבדים כמו מדים אומר הקב"ה אני הוצאתי אתכם מעבודת מצרים על מנת שתהיו עבדים שלי ומהו בגד העבדות שלי זוהי הציצית שבה רמוזים כל תרי"ג מצוות כנודע וכן ע"י זוכר האדם את הקב"ה כפי שמביא בעל מעשה רקח על הרמב"ם (הלכות ציצית פרק ב' הלכה א') "ומתוך כך זוכר מן התכלת אין הוא חייב בציצית אך האיש אשר לא הולך עם בגד של ארבע כנפות אין הוא חייב בציצית אך האיש אשר הוא עבד ה' נאמן המקיים את דברו של הקב"ה ורוצה להוכיח כי הוא עבד ה' ע"י לבוש העבדות של הקב"ה מכניס הוא את עצמו לידי חיוב

"וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹנָן מִן הַשְּׂטִיטִים שְׁנַיִם אֲנָשִׁים מִרְגְּלִים חָרָשׁ לֵאמֹר לָכוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֵת יְרִיחוֹ וְיִלְכוּ וַיָּבֵאוּ בֵּית אֲשֶׁה זֹנָה וַיִּשְׁמָה רָחֵב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה" (יהושע ב', א') - רש"י - אשה זונה. תרגם יהונתן: פונדקיתא, מוכרת מיני מזונות ליפות אותם על"פ ולדוגמא הם מביאים את הפס' הנ"ל שכביכול רש"י מפרש שלא כפשוטו על כן באתי אני העני עפר לרגלי הצדיקים

רש"י הקדוש בדרך רמז זו וניתן להסביר לענ"ד שני הסברים הראשון כמו שכותב רש"י בעצמו שדבר בלשון נקיה והסבר השני הוא שהיות ועשתה רחב תשובה לא רצה רש"י להזכיר עוונות ראשונים כמו שמובא בהלכה שאין להזכיר לבעל התשובה חטאי עבר על כן כסה רש"י את הדברים כך שפירושו נכתב בדרך רמז

להסביר שגם כאן רש"י בחכמתו הגדולה מפרש את הדברים עפ"י האמת שכן בספר בראשית (ל"ט, ו) מפרש רש"י את המילים "ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל" - כי אם הלחם. היא אשתו, אלא שדבר בלשון נקיה ועפ"י הנ"ל מובן גם מה שפירש אצלנו מוכרת מיני מזונות ודי לחכימא אלא ניתן להסביר מדוע נקט

הַפֶּה אֲנַחְנוּ בְּאִים בְּאַרְץ אֵת תְּקוּת חוּט הַשְּׁנִי הַזֶּה תִּקְשְׁרֵי בַחֲלוֹן אֲשֶׁר תֵּאֱסָפִי אֵלַיךְ הַבֵּיתָה" (יהושע ב, י"ח)

אליה הביתה וזה יהיה המבחן לבני המשפחה, אם הם יאמינו לדבריה שיש הקב"ה וכי הוא הולך לתת את ארץ ישראל לעם ישראל אזי זה יהיה הזכות שלהם להינצל האמונה בקב"ה, ומי שלא יאמין ולא יבוא אליה הביתה לא ינצל ורחב עצמה לא צריכה להזכיר את אמונתה שכן אמרה למרגלים "... ולא קמה עוד רוח בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בְּשֵׁמַיִם מִמֶּנּוּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת" ובאומרה זאת הוכיחה את אמונתה בקב"ה, ולכן אמרו המרגלים מי שיהיה אצלך בבית ינצל ומי שלא יאמין לדבריך ולא יבוא, אין לו זכות להינצל ולכן עליו אין לנו אחריות.

לאחר שרחב הצילה את המרגלים היא מבקשת מהם שיבטיחו לה שכאשר עם ישראל יכבוש את יריחו לא יאונה כל רע לה ולמשפחתה, ועל כך עונים לה המרגלים שהם מבטיחים שבני משפחתה לא יפגעו בתנאי שכולם יתכנסו אצלה בבית וכי עליה לתלות חוט אדום על חלון ביתה, ושאלת השאלה מדוע מבקשים המרגלים שכל בני המשפחה יתכנסו אצלה בבית הרי יכלו לומר לה שכל בית שיהיה בו חוט אדום על החלון לא יפגע אלא ניתן לתרץ לענ"ד שהמרגלים רצו שתהיה לבני המשפחה זכות להינצל, שכן בכך שרחב תאמר להם שעם ישראל הולך לכבוש את יריחו כפי שאמר הקב"ה ואם הם רוצים להינצל עליהם לבוא

משנת הצדיק - הרה"ק הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצוק"ל זי"ע - כ"ה סיון (רביעי)

הרב נולד בעיר העתיקה בירושלים לרב סאלמן ולרבנית מול ע"ה, בצעירותו למד הרב אליהו אצל הרבנים עזרא עטיה והרב צדקה חוצין זי"ע. היה מקורב גם לרבנים הרב אברהם ישעיה קרליץ ה"חזון איש" הרב יצחק נסים לרב מרדכי שרעבי, לרב ישראל אבוחצירא הבבא סאלי ולאדמו"ר מחב"ד רבי מנחם מנדל שניאורסון. הרב נסים הורה לרב אליהו לטפל בעניין העלאת עצמותיו של החיד"א ארצה, מהעיר ליברנו שבאיטליה ואכן, בכ" באייר תש"ך הועלו עצמותיו של החיד"א להר המנוחות בירושלים.

בצעירותו קיבל הרב אליהו כושר לדיינות מהרבנות הראשית והחל לשמש כדיין הצעיר ביותר בארץ. מספרים כי כאשר באו לבקש ממנו להיות הראשון לציון הלך הרב להתייעץ עם גדולי המקובלים באותה תקופה הרב בבא סאלי וחכם יצחק כדורי זי"ע ורק כאשר סחו לו הצדיקים כי כך הוחלט בשמים הסכים לקבל על עצמו את משרת הראשון לציון. הרב נפטר בשנת תש"ע ומנוחתו כבוד בהר המנוחות נטמן סמוך ונראה לצד ציונו של מרן הרב חיד"א.

על ענוותנותו של הרב והתבטלותו לרבנותו ויחד עם זאת על הכבוד שהעניק לגדולי ישראל מכל העדות ניתן ללמוד מהסיפור הבא פעם אחת הגיע האדמו"ר רבי יואל מסאטמר זי"ע לביקור בארץ. הוא היה נוהג כרבינו תם גם בקבלת שבת, כמו בחול. כשהיו חוזרים מהתפילה בליל שבת, כשכבר היה לילה ודאי, אחרי צאת הכוכבים היה האדמו"ר נוסע למקווה ברכבו. כשסיפרו זאת לרב צדקה חוצין, אמר למרן הרב מרדכי אליהו בוא נלך ונוכיח אותו, הוסיף הרב צדקה חוצין ואמר לרב אליהו, אני מדבר רק בהגיה ספרדית של לשון הקודש אך אתה מדבר גם בהגיה אשכנזית בוא איתך, אני אדבר איתו ואתה תתרגם בינינו. הרב הסכים. הרב אליהו הודיע לאנשי האדמו"ר שהרב צדקה חוצין רוצה לבקר אותו, והם שמחו שמחה גדולה. כשנכנסו אליו, אמר הרב צדקה לרב אליהו תאמר לו חילול שבת סקילה. חשב הרב אליהו מה אני אעז להגיד לו כך מה אעשה פנה הרב לאדמו"ר ואמר כבודו יודע שישנם אנשים החושבים שהיום מתחיל מאמצע הלילה והלאה כמו אצל אומות העולם אם כבודו ימשיך לנסוע בערב שבת הם יחשבו ששבת מתחילה רק מאמצע הלילה והלאה ואז מי שיטעה ויסע יהיה חייב מיתה בסקילה תמה האדמו"ר האמנם עמי ארצות כל כך גדולים יש לכם פה, טוב אני לא אסע בלילה אסע בין השמשות, כזה היה הרב צדקה חוצין לא חת מפני שום אדם בעולם (מתוך הספר דורש טוב לעמו)

**דובב שפתי ישנים - ליקוטים מספרים שפחות מוכרים
ויחי יוסף - הרה"ק רבי יוסף ב"ר יעקב חזקי' גרינוולד זצוק"ל זי"ע**

מהלחם שטוב לחם חדש מהישן וע"כ תקדש ימי נעורך לתורה ועבודת ה' ולא תמתין עד ימי הזקנה אבל אם לא עשית כן וכבר חלפו ועברו ימי הנעורים לריק והגיעו ימי הזקנה מ"מ אל תתיאש ח"ו רק ושתה בלב טוב ייך שתיקח מוסר מהיין שיותר משובח כשנתיישן ה"נ עדיין לא אבדת תקוותך ותוכל לשוב לפני בוראך וירצה אלוקים את מעשיך והמדרש מפרש לך אכול בשמחה לחמך זו פרשת חלה דמוזה יש ללמוד לדחות טענת היצר שמפתה אדם בבחירתו ע"ד שנתבאר וי"ל עוד דחויין בחלה דמצוה להפריש חלה מן העיסה כדכתיב (במדבר ט"ו) ראשית עריסותכם חלה תרימו וזהו רמז מוסר דהתחלת כל דבר היא עיקר גדול כמו"כ ראשית שנותיו של אדם ולכן יש לזוהר דעוד בימי נעוריו יעסוק בתורה ובמצוות ובעבודת ה' ושתה בלב טוב ייך זו פרשת נסכים שמנסכים היין על המזבח יש ללמוד שיכולין לתקן הימים שכבר עברו וחלפו כמו שנתבאר וי"ל עוד ע"ד דמצונו (מנחות טו ע"ב) מביא אדם קרבנו היום ונסכיו לאחר זמן מזה יש ללמוד דיש לתקן מה שחסר ועיוות ובוזה מובן למה נסמכה פרשת נסכים לפרשת מרגלים כי אחר שנכשלו בני"י בחטא המרגלים היתה חשש שיבואו ח"ו לידי ייאוש וידמו בנפשם ששוב אין להם תקנה להתקרב אליו ית"ש להכי מסמך הכתוב פרשת נסכים שמפרשה זו יכולים להתחזק שעדיין יש תקווה לתקן מה שפגם

"כִּי תִבְאוּ אֶל אֶרֶץ מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לָכֶם" (ט"ו, ב')
במדרש רבה פתח ר' חנינא (קהלת ט) לך אכול בשמחה לחמך ושתה בלב טוב ייך כי כבר רצה האלוקים את מעשיך אכול בשמחה לחמך זו פרשת חלה ושתה בלב טוב ייך זו פרשת נסכים וע"פ פשוט כוונת המדרש לפרש דשלמה המלך ע"ה לא אמר פסוק זה כפשוטו למשוך גופו אחרי תענוגי עוה"ז לאכול בשמחה לחם ולשתות בלב טוב יין אלא מרמז על מצוות חלה ועל מצוות נסכים אמנם עדיין צ"ב המשך ב' עניינים זל"ז ויל"פ ע"פ דברי אאמו"ר ז"ל בויגד יעקב שביאר עניין המנחות והנסכים בדרך רמז מוסר עפ"י דהגה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע שפי' מאחול" (שבת קנ"ב ע"א) עד ארבעין שנים מיכלא מעלי מכאן ואילך משתי מעלי דמדרך היצה"ר לפנות האדם בבחירתו להתרשל בעבודת ה' באמרו שמח בחור בילדותך ועדיין יש לך זמן לעסוק בתורה ובמצוות בימי הזקנה ובזקנותו אומר לו שכבר עבר זמנו ומייאש אותו מלעסוק בעבודתו ית"ש וע"כ בבחירתו ייקח מוסר מלחם שמשובח בעודו באבו וכשנתיישן מתקלקל כך יעסוק בתומ"צ בבחירתו ובזקנותו ייקח מוסר מהיין שיותר טוב יין ישן מהחדש וע"כ אל יניח מעבודת קונו אף בזקנותו והכי נמי יש לך ללמוד רמז מוסר זו מסגולת המנחה שיותר טוב חדש מישן ומיין של נסכים יש ללמוד שישן טוב מחדש עכ"ד אאמו"ר זצ"ל ועד"ז יל"פ נמי מאמר הכתוב לך אכול בשמחה לחמך שתיקח מוסר

סגולה לפרנסה - קביעת עיתים לתורה

"וְהָיָה בְּאֲכַלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תִּרְיִמוּ תְרוּמָה לָהּ" (ט"ו, י"ט)

"והיה באכלכם מלחם הארץ" היינו גם כאשר אתם צריכים להתעסק בעבודה ארצית כדי להביא לחם הביתה "תרימו תרומה לה" היינו תקבעו גם זמנים ללימוד תורה ושומנים אלו יהיו מוקדשים לעבודת ה' וזהו שמסיים "תתנו לה" תרומה לדרתיכם" שע"י כך תזכו לשמש דוגמא לילדיכם ולשאר הדורות הבאים שלא רק הכסף והפרנסה הם החשובים אלה דווקא ומני הלימוד הם הקודש והעבודה היא בליט ברירה ואם האדם ינהג כך בוודאי שהקב"ה ישפיע לו שפע פרנסה ברוחניות ובגשמיות ויזכה שבניו ילכו בעו"ה בדרך ישראל סבא ויזכה האדם לראות מהם רק נחת יהודית אמיתית